

Cadaqués mateix el 1964 en referència a l'endogàmia que durant moltes generacions s'havia practicat en aquell poble. — ⁷ La ò oberta no pot ser una continuació del vocalisme del llatí *nōs*, i molt probablement es tracta d'un fenomen recent degut a la influència de la vocal de *nostra*. Fabra, en la seva gramàtica de 1912, transcriu *nós* amb *o* (§ 93), però és probable que l'hagués sentit pronunciat així a les poques persones d'autoritat amb dret d'utilitzar-lo; segurament coneixia aquest vocalisme de l'expressió *nós amb nōs*. De fet, en *Dfa*, posa la nota parentètica que la pronúncia *nōs* és familiar. Cf. Petrocchi dóna amb *o* l'it. *noi*, que també deu ser deguda a un factor analògic. — ⁸ Ja en *Hom. d'Organyà*: «devem clamar mercé a N<ostre> S<enior> que él nos traga de tenebres --- e-ns do alumenament» (4r14), «qu-él nos faza venir --- a vera penitència, e-ns do vida perdurable» (4v14). — ⁹ Es diu com aquí normalment *Nostre Senyor* sense article, però trobem amb l'article en el valencià MGadea: «--- en obsequi del Nostre Senyor ---» (*Terra del Xè* I, 232, un altre cop a p. 79). — ¹⁰ Un ex. de *nostros* ja en un doc. de 1190-1210 en P. Russell-Gebbett, *Med. Cat. Ling. Texts*, Oxford 1965, pàgina 85.24. — ¹¹ A més d'aquesta pressió morfològica hi ajudava la tendència assimilatoria de la ò tònica damunt vocal àtona com en d'altres mots com *famoses* > *famosos*, *cossos*, *gossos* etc. — ¹² *AlcM* inclou un ex. de *Blanquerna*, però de la part d'aquest text que fou basada en la versió siscentista deguda a Mn. Bonllavi. — ¹³ Les formes *nostron*, *vostron*, es troben també en fr.-prov. (veg. Hassellrot, *Mél. Walberg*, 1938, 62ss.); notem a més les formes que dóna L. Gauchat de Vaud: *nuatro* - *n-wialo* «notre huile», su.-fr. *nútrō père* «notre père», *nútren òmo* «notre homme» (*Rom.* LIX, 130). — ¹⁴ Apareix també en el menorquí Camps i Mercadal (*Folk. Men.* I, 32). — ¹⁵ *AlcM* cita un ex. del blanenc JRuyra; aquest escriptor, en un treball seu sobre «El parlar de Blanes», deia: «Les paraules *nosaltres*, *vosaltres*, *altres*, *nostre*, *nostres*, *vostre*, *vostres*, *oncle*, vacillen, àdhuc en una mateixa boca, entre aquestes formes i les formes *nosatros*, *vosatros*, *atros*, *atros*, *nostro*, *nostros*, *vostro*, *vostros* i *onclo*, i hi afegeix: «jo participo també d'aquesta vacil·lació en els parlaments blanencs» (*Obra completa*, p. 836b). — ¹⁶ Açò aquí es refereix a la prohibició dels matrimonis mixtos i de les donacions de béns a l'Església en els ducats d'Atenes i Neopàtria. — ¹⁷ L'autor diu que el jove cortès «Sia leus, trempat e leugers / E *nostrat* en sos moviments» (311); l'editor del text MFatio (*Rom.* xv, 1885, p. 203n.) es pregunta si s'ha de llegir *mostrat* o *destret*, i *AlcM* vol veure-hi una variant d'*anostrat*, part. d'*anostrar* 'ensenyar'. El sentit de 'ben ensenyat, nodrit' hi escau, però notem a més el matic d'«agradable» que ha pres el fr. ant. *nostré*. — ¹⁸ *AlcM* duu un ex. del poeta mall. Mn. Llorenç Ribber 1912, i trobem el següent exemple en Torras i Bages, *Tradició Cat.*: «la himnologia popular, que

anomenem goigs que és tan característica de la pietat *nostrada* y esclusiva gaire bé de Catalunya» (p. 327). — ¹⁹ *DAG.* duu també *nostrar* 'fer nostra alguna cosa', sense més detalls. — ²⁰ Veg. Meyer-Lübke, *loc. cit.*; i l'article de S. Gili Gaya sobre el cast. *nosotros* i *vosotros* (*RFE* xxx, 1946, 108-117), on hi ha alguna referència a les formes catalanes (p. 113); W. Giese (*EstRaramon* XII, 221-25) explica *nosaltres* com a una formació analògica de *vosaltres*, idea ja expressada en Meyer-Lübke i Gili Gaya. Notem que en anglès, en què *you* designa 2.ª pers. sing. i pl., hom sovint diu *you people* (i àdhuc *you all*) per a expressar el plural. — ²¹ La forma *nosatre* que *AlcM* dóna d'*Homilies d'Organyà* (4r19) com a una variant de *nosaltres* no existeix, car aquesta forma és part de la construcció *nós atressí eleix* 'nosaltres també igualment'. — ²² JCoromines va registrar el 1935 a Bescaran (Alt Urgell) *nuzaltri*; *naltres* a Vilanova de Prades (Conca de Barberà), *natri* a Aós (Solsonès, 1963), i en el Pallars (1933-34) *naltres* a Esterri, Areu, Estaon, *natres* a Areu, *nantros* (Farrera). — ²³ A València es considera normal la forma *nosatres* (i també *vosatres*), i molts escriptors l'usen en llurs obres; també Sançis Guarnier, *Gram. val.*, § 280, on *nosatres*, *vosatres* es donen com a formes pròpies corresponents a *nosaltres*, *vosaltres*. — ²⁴ Un ex. en Camps i Mercadal: «Com pujava Catalina, / a la ma' hi ha gran borrasca; / d'una armada que hi havia / lo *nostramo* caigué al aigua. / El Dimoni, qu'és tan sòtil, / de mariné's disfrassava: / — Què me daràs, capità, / si la vida te salvava» (*Folk. Men.* I, p. 41). — ²⁵ Deu tenir aquest sentit en aquest passatge del text de 1819 que cita *DAG.*: «Los comunitaris més antics van immediats a *Nostreamo* ---»; la referència sembla ser a una església.

NOSA, 'destorb', del llatí NAUSEA 'mareig', 'nàusea', que ha deixat descendència en francès, occità, rètic i certs dialectes italians. □ 1.ª doc.: *VidesR* (fi S. XIII).

En aquest text i en d'altres de medievals el trobem en la construcció *fer nosa* 'destorbar, obstruir': «Aguila veu fort sobtilment --- e, quant és en aut levada, veu los pexes de la mar, --- e'l bec, quant l'a sobrellong, axyl que li *fassa nausea* cant menya, ela l fregua en una péra, per so que pus covinent l'aya a son poder (*VidesR* 226r2; V693 sic usui cibandi habilem efficit); respecte al diftong *au* d'aquesta forma notem que aquest text, redactat i copiat en el Rosselló, mostra una forta vacil·lació en el reflex del llatí *au* entre *au* i *o*.¹ En un document de Tortosa de 1340-1344 s'ordena que la ribera d'Ebre sigui netejada de salzes i tamaris que dificulten l'acte de sirgar: «Item que de la dita ribera sien remoguts tamarits, salces et totes altres coses que *nosa facen* al dit sirguar de lenys et barques» (*BABL* XI, 397); i en un document de 1434 de Solsona s'ordena així mateix que ningú no tingui roba al carrer per no destorbar-el pas a la gent: «Item, que, nenguna persona no gos tenir fora ses taules o pedriços, degunes robes, si donchs no-u fa en manera